

ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

สร้อย อนุสรณ์ธรรมา ศศ.ต.*

รวีวรรณ เพ่ากัณฑา กศ.ด.** สุภาพักตร์ ทาญกล้า ศษ.ม.**

อัญชลี อ้วนแก้ว พย.ม.** นภัฏฐากุล ชิงบุบ พย.ม.**

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามการประเมินของครูคลินิกและนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นครูคลินิก จำนวน 27 คน และนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ที่จะสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 6 ด้าน มีมาตรวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับผลการเรียนรู้ตามคะแนนเฉลี่ยอิงเกณฑ์ออกเป็น 3 ระดับ คือระดับมาก ปานกลาง และน้อย ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบประเมินได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของครูคลินิกและนักศึกษาเท่ากัน เท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า ครูคลินิกประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเรียนรู้รายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาประเมินการเรียนรู้ตนเองโดยรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูคลินิกประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้และทักษะปฏิบัติวิชาชีพของนักศึกษาในระดับปานกลาง ในขณะที่นักศึกษาประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองด้านนี้ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาของครูคลินิกและนักศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกรายด้านและโดยรวม ข้อเสนอแนะที่สำคัญเน้นผลการเรียนรู้ระดับปานกลาง ที่ควรนำไปพิจารณาหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มผลการเรียนรู้

คำสำคัญ : ผลการเรียนรู้ นักศึกษาพยาบาล ครูคลินิก กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

วันที่รับบทความ 30 พฤษภาคม 2566 วันที่แก้ไขบทความเสร็จ 24 กรกฎาคม 2566 วันที่ตอบรับบทความ 27 กรกฎาคม 2566

*รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี ผู้จัดทำบทความฉบับนี้ email solanu@kku.ac.th

**อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

Learning outcomes of nursing students in nursing practice according to the Thai Qualification Framework for Higher Education

Soiy Anusornteerakul Ph.D.*

Raweevan Paokanha Ed.D.** Suphaphak Hanklar M.Ed.**

Anchalee Ounkaew M.N.S.** Natthakul Buengmoom M.N.S **

Abstract

This descriptive research aimed to study and compare the learning outcomes of nursing students in nursing practice according to the Thai Qualifications Framework for Higher Education according to the assessment of clinical teachers and nursing students. The sample consisted of 27 clinical teachers and 30 fourth-year nursing students who will graduate in the academic year 2022 of the Faculty of Nursing, Private University. The instrument used was a learning outcomes assessment form according to six aspects of the Qualifications Framework for Higher Education, with 5 five-point Likert Scale. Learning outcomes were classified according to the criterion average scores into 3 levels: high, moderate, and low. Reliability test of the assessment form obtained the Cronbach's alpha coefficient of clinical teachers and students was equal to .96. Data were analyzed using descriptive statistics, and t test.

The results showed that the clinical teachers assessed the overall learning outcomes of the students at a moderate level. The learning outcomes of each aspect showed that the ethical and moral aspect, and the interpersonal skills and responsibility aspect were at high levels. The other aspects were at moderate levels. The students assessed their overall learning outcomes and all aspects at high levels. Clinical teachers rated the student's learning outcomes of knowledge and professional skills at moderate levels, whereas students rated these at high levels. Comparison on the assessment of learning outcomes between clinical teachers and students was found that there were statistically significant differences in all aspects and overall. Important recommendation focus on moderate-level learning outcomes that should be taken into consideration to find strategies to manage teaching and learning in order to increase learning outcomes.

keywords: learning outcome; nursing student; clinical teacher; Thai Qualifications Framework for Higher Education

Received 30 May 2023 Revised 24 July 2023 Accepted 27 July 2023

*Associate Professor, Faculty of Nursing, Ratchathani University, Udonthani Campus, Corresponding author,

E-mail: soianu@kku.ac.th

**Lecturer, Faculty of Nursing, Ratchathani University, Udonthani Campus

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตพยาบาลให้มีความรู้ ความสามารถทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติการพยาบาล รวมถึงมีคุณธรรมจริยธรรม¹ สถาบันการศึกษาพยาบาล จึงมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยผ่านการปฏิบัติงานในสถานบริการการพยาบาล เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติเชิงวิชาการ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานบริการการพยาบาลกับสถาบันการศึกษาพยาบาล และจัดการสอนที่บูรณาการภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในบริบทของการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง เพื่อให้บัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและมาตรฐานผลการเรียนรู้ในการศึกษาการพยาบาลระดับอุดมศึกษา²

ผลการเรียนรู้เป็นผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติหรือการเรียนรู้จริงในระหว่างการศึกษา³ ผลการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในระบบการศึกษาที่เชื่อมโยงกับความรู้ความสามารถ ที่แสดงถึงผลการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ³ การประเมินความสามารถทางการพยาบาลของนักศึกษาและบัณฑิตพยาบาลที่ผ่านมา พบว่าบัณฑิตพยาบาลมีข้อจำกัดในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ มีทักษะจำกัดในการแก้ปัญหา การเป็นผู้นำ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ที่จำเป็นในคลินิก ไม่มั่นใจในการทำงาน และต้องใช้เวลามากในการปรับตัวจากการเป็นนักศึกษาไปเป็นพยาบาลวิชาชีพ⁴ อย่างไรก็ตาม เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้ว นักศึกษาจะเป็นบัณฑิตพยาบาลที่ถูกคาดหวังว่ามีความรับผิดชอบ เชื่อสัจย์ มีความรู้ สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้โดยไม่ต้องกำกับดูแล หรือมีการกำกับดูแลน้อยมาก⁴⁻⁵ โดยบัณฑิตพยาบาลจะถูกประเมินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานสมรรถนะ

วิชาชีพ ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่ที่ทักษะวิชาชีพหรือทักษะการปฏิบัติการพยาบาลเท่านั้น แต่ต้องประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ (critical thinking) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ⁶⁻⁸ สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาพยาบาล ที่มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีคุณภาพในการดูแลผู้รับบริการทั้งที่มีสุขภาพดีและเจ็บป่วยทุกช่วงวัย โดยจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education/ TQF: HEd) และเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ของสภาการพยาบาล⁹ ที่ได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตทางวิชาชีพ 6 ด้าน^{2,9} ผู้วิจัยเห็นว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจะมีคุณภาพเมื่อนำไปใช้แล้ว ต้องมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับในการแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน ผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบในการกำกับมาตรฐานการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นช่วงการเปลี่ยนผ่านของการปรับปรุงหลักสูตร จึงจำเป็นต้องประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในมุมมองของครูคลินิกซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตและนักศึกษาพยาบาลที่เป็นผลผลิตของมหาวิทยาลัย โดยเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล ก่อนนักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามกรอบ TQF ซึ่งเป็นกรอบที่มหาวิทยาลัยใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาและบัณฑิตพยาบาล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้บัณฑิตพยาบาลที่มีผลการเรียนรู้ตามกรอบ TQF

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามกรอบ TQF ตามการประเมินของครูคลินิกและนักศึกษา

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามกรอบ TQF ตามการประเมินของครูคลินิกและนักศึกษา

นิยามศัพท์ในการวิจัย

ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ ที่ได้จากการศึกษาและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2565 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง

ครูคลินิก หมายถึง พยาบาลวิชาชีพที่เป็นครูคลินิกของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2565

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบ TQF พ.ศ. 2558 และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อเวลา วินัยในตนเอง และต่อสังคม ดุลยพินิจในการจัดการประเด็นปัญหาทางจริยธรรม แสดงออกถึงความเคารพสิทธิ ค่านิยม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นและตนเอง มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงส่วนร่วมและสังคม แสดงออกถึงทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล ตระหนักในคุณค่าและสิทธิของการพยาบาล 2) ด้านความรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในสาระของศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานชีวิต พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง สาระสำคัญของศาสตร์ทางวิชาชีพ ระบบ

สุขภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบสุขภาพ สามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล การจัดการทางการพยาบาล กฎหมายวิชาชีพและกฎหมายที่เกี่ยวข้องและสิทธิผู้ป่วย 3) ด้านทักษะทางปัญญา หมายถึง ความสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลาย เลือกใช้การอ้างอิงเพื่อพัฒนาความรู้และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างเป็นระบบอย่างมีวิจารณญาณ ใช้กระบวนการพยาบาลทางวิทยาศาสตร์ทางการวิจัย และนวัตกรรมที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถทำงานเป็นทีมในบทบาทผู้นำและสมาชิกทีมในบริบทที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพและสังคมอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความสามารถประยุกต์ใช้หลักทางคณิตศาสตร์และสถิติในการปฏิบัติงาน สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม และ 6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ หมายถึง ความสามารถปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างเป็นองค์รวมภายใต้หลักฐานเชิงประจักษ์ กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพด้วยความเมตตา เอื้ออาทร สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ในสถานการณ์จำลองและในสถานการณ์จริง^{4,10}

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เก็บข้อมูลด้วยแบบประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบ TQF 6 ด้าน ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2566

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นครูคลินิกของนักศึกษาพยาบาล และนักศึกษาพยาบาลของมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูคลินิกของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ในวิชาปฏิบัติการพยาบาลวิชาสุดท้าย

ก่อนสำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2565 แยกตามแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา จำนวนทั้งหมด 33 คน และนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในปีการศึกษา 2565 ทั้งหมดจำนวน 35 คน ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของครูคลินิกและนักศึกษา ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ตามกรอบ TQF 6 ด้าน⁹⁻¹⁰ ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 7 ข้อ 2) ด้านความรู้ จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านทักษะทางปัญญา จำนวน 3 ข้อ 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ จำนวน 4 ข้อ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 4 ข้อ และ 6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ จำนวน 4 ข้อ รวมทั้งหมด 28 ข้อ มีมาตรวัดแบบประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับผลการเรียนรู้ตามคะแนนเฉลี่ยอิงเกณฑ์ออกเป็น 3 ระดับ โดยประยุกต์จากหลักเกณฑ์ของ Bloom¹¹ คือ ระดับมากมีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป ระดับปานกลางมีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-79.99 และระดับน้อยมีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 โดยมีช่วงคะแนนแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (28-35, 21-27, 1-20 คะแนน) ด้านความรู้ (24-30, 18-23, 1-17 คะแนน) ด้านทักษะทางปัญญา (12-18, 9-11, 1-8 คะแนน) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (16-20, 12-15, 1-11 คะแนน) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ (16-20, 12-15, 1-11 คะแนน) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (16-20, 12-15, 1-11 คะแนน) ผลการเรียนรู้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิโดยรวม (112-140, 84-111, 1-83 คะแนน)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบประเมินไปทดสอบความเชื่อมั่นกับครูคลินิกรุ่นก่อนนักศึกษาชั้นฝึกปฏิบัติงาน จำนวน 20 คน และนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ก่อนนักศึกษาชั้นฝึกปฏิบัติงาน จำนวน 20 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (cronbach's alpha coefficient) ของครูคลินิกและของนักศึกษาเท่ากัน เท่ากับ .96

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทดสอบการกระจายของข้อมูลของครูคลินิกและนักศึกษา ด้วยการทดสอบ kolmogorov smimov test พบว่าเป็นการกระจายแบบปกติ (normal distribution) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ในการวิเคราะห์ระดับการเรียนรู้ และสถิติวิเคราะห์ที่ใช้การทดสอบที่ (t-test) ในการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตามการประเมินของครูคลินิกและนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยให้ครูคลินิกและนักศึกษาตอบแบบประเมินหลังนักศึกษาสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลรายวิชาสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

การพิทักษ์กลุ่มตัวอย่างและจริยธรรมการวิจัย

วิจัยนี้ได้รับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์โรงพยาบาลอุดรธานี เลขที่ UDH REC No. 18/2565 รับรองเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2565 และได้รับเอกสารตอบรับยินยอมให้เข้าศึกษาวิจัยอย่างเป็นทางการจากโรงพยาบาล และแผนกการพยาบาลที่เข้าเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงจะดำเนินการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัย

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ครูคลินิกทั้งหมด 33 คน ตอบแบบประเมินครบถ้วนสมบูรณ์ 27 คน

คิดเป็นร้อยละ 81.82 มีอายุตั้งแต่ 23-57 ปี อายุเฉลี่ย 37.59 ± 9.88 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาโทเพียง 1 คน มีประสบการณ์การเป็นครูคลินิกตั้งแต่ 1-28 ปี ส่วนนักศึกษาทั้งหมด 35 คน ตอบแบบประเมินครบถ้วนสมบูรณ์ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 มีอายุตั้งแต่ 21-24 ปี อายุเฉลี่ย 21.77 ± 8.2 ปี มีเพศชายเพียง 1 คน เกรดสะสมตลอดการศึกษาตั้งแต่ 2.25-3.77 เฉลี่ย 2.87 ± 3.3

ผลการเรียนรู้ตามกรอบ TQF ทั้ง 6 ด้านพบว่าครูคลินิกประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาประเมินผลการเรียนรู้ตนเองโดยรวมในระดับมาก ผลการเรียนรู้รายด้านพบว่า ครูคลินิกและนักศึกษาประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในระดับมากเหมือนกัน แต่ผลการเรียนรู้อีก 4 ด้าน ครูคลินิกประเมินนักศึกษาในระดับปานกลาง ในขณะที่นักศึกษาดูตนเองในระดับมาก (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ระดับผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามกรอบ TQF ตามการประเมินของครูคลินิกและนักศึกษา

ผลการเรียนรู้ตามกรอบ TQF	ครูคลินิก (N=27)			นักศึกษา (N=30)		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	29.56	3.48	มาก	33.57	1.83	มาก
2. ด้านความรู้	21.56	3.18	ปานกลาง	23.93	3.53	มาก
3. ด้านทักษะทางปัญญา	11.11	2.56	ปานกลาง	13.21	1.70	มาก
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	19.30	2.51	มาก	18.55	1.94	มาก
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	15.15	2.18	ปานกลาง	17.27	2.08	มาก
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	15.37	2.39	ปานกลาง	17.87	2.16	มาก
ผลลัพธ์การเรียนรู้โดยรวม	109.04	13.77	ปานกลาง	124.33	10.67	มาก

การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามการประเมินของครูคลินิกและนักศึกษพบว่าผลการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่านักศึกษาประเมินผลการเรียนรู้รายด้านและโดยรวม

มากกว่าครูคลินิก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .001$ ยกเว้นด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ครูคลินิกมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .001$ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามกรอบ TQF ของครูคลินิกและนักศึกษา

ผลการเรียนรู้ตามกรอบ TQF	ครูคลินิก		นักศึกษา		การทดสอบสถิติ		95% Confidence Interval	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	t-test	p	Lower	Upper
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	29.56	3.48	33.57	1.83	5.36	<.001	-5.526	-2.496
2. ด้านความรู้	21.56	3.18	23.93	3.53	2.66	.005	-4.169	-5.863
3. ด้านทักษะทางปัญญา	11.11	2.56	13.21	1.70	3.92	<.001	-3.106	-1.004
4. ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	19.30	2.51	18.55	1.94	-3.78	<.001	-3.421	-1.052
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	15.15	2.18	17.27	2.08	3.75	<.001	-3.250	-9.867
6. ด้านทักษะการปฏิบัติ ทางวิชาชีพ	15.37	2.39	17.87	2.16	4.14	<.001	-3.703	-1.288
ผลลัพธ์การเรียนรู้โดยรวม	109.04	13.77	124.33	10.67	4.71	<.001	-21.80	-8.790

การอภิปรายผล

ครูคลินิกและนักศึกษาประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต่อระดับมากเหมือนกัน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนสาขาการพยาบาลศาสตร์ เน้นการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งพัฒนาสมรรถนะเชิงวิชาชีพและทักษะทางสังคมของนักศึกษา ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะสำคัญที่สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ด้วยความมีคุณธรรมและจริยธรรม¹² ครูผู้สอนและครูคลินิกจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดแนวคิดและประสบการณ์วิชาชีพ โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในการเรียนการสอน ตั้งแต่ภาคทฤษฎีไปจนถึงภาคปฏิบัติในหอผู้ป่วย นักศึกษาจะถูกปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดการ

เรียนการสอน¹³ สอดคล้องกับการศึกษา TQF ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน ที่พบว่านักศึกษามีผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในระดับมาก¹⁴ และการศึกษาในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ที่พบว่านักศึกษามีผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในระดับมาก เช่นเดียวกัน¹² ส่วนทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต่อชั้น ในการปฏิบัติงานในคลินิก นักศึกษาต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ ต้องมีความเคารพและอ่อนน้อมกับครูคลินิก ต้องรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และต้องปรับตัวกับสภาพแวดล้อม ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต่อชั้นของนักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก¹² สอดคล้องกับการศึกษาในนักศึกษา

วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน พบว่าผลการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นนอ้อยู่ในระดับมาก¹²

ส่วนผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการปฏิบัติทางวิชาชีพ นักศึกษาประเมินตนเองอยู่ในระดับมาก ส่วนครูคลินิกประเมินนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากครูคลินิกเห็นว่านักศึกษายังมีประสบการณ์น้อย ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องใช้เวลาในการสะสมประสบการณ์ทั้ง 4 ด้าน จึงจะสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างไว้วางใจ^{4,15} นักศึกษายังไม่สามารถแก้ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ในคลินิกได้ ต้องได้รับการฝึกฝนและเพิ่มพูนประสบการณ์ จึงจะเกิดทักษะทางปัญญา และนักศึกษายังต้องอยู่ในความดูแลของครูคลินิกอย่างใกล้ชิด ต้องใช้เวลาและประสบการณ์ในการคิดวิเคราะห์ การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจในการพยาบาล¹⁶ ส่วนนักศึกษาประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการเรียนการสอนทางการพยาบาล เป็นการเรียนการสอนที่มีหลากหลายรูปแบบ เน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (active learning) ส่วนการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ นักศึกษาจะได้เรียนตามสถานการณ์จำลองเสมือนจริงก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยจริง การวิเคราะห์กรณีศึกษา การทำงานเป็นทีม การนำเสนองาน การพัฒนานวัตกรรม เพื่อฝึกการเชื่อมโยงความรู้ การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ทำให้นักศึกษามีทักษะด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กอปรกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ที่เรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเสร็จสิ้นทุกรายวิชา และ

พร้อมที่จะเป็นบัณฑิตพยาบาล ทำให้มั่นใจในตนเองในทุกด้าน สอดคล้องกับการศึกษาความคาดหวังและความเป็นจริงต่อการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน พบว่านักศึกษามีความคาดหวังโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังพบว่าความคาดหวังและความเป็นจริงต่อผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน¹⁷ และการศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน รายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมาก¹⁴

การเปรียบเทียบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาระหว่างครูคลินิกและนักศึกษา พบว่า นักศึกษาประเมินผลการเรียนรู้รายด้านและโดยรวมมากกว่าครูคลินิก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปได้ว่านักศึกษามีความมั่นใจในความสามารถของตนเองมาก เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 หลังสิ้นสุดการเรียนรายวิชาทฤษฎีและรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลทุกวิชา และเตรียมพร้อมสู่การเป็นบัณฑิตพยาบาล ส่วนครูคลินิกยังคงใช้เกณฑ์การประเมินจากพฤติกรรมของนักศึกษา ทำให้ผลการประเมินน้อยกว่านักศึกษา¹⁸

การประเมินผลการเรียนรู้ในคลินิกเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในการประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน และเป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการเตรียมนักศึกษาสู่วิชาชีพ เพราะจะทำให้ผู้สอนและผู้รับผิดชอบหลักสูตรรับรู้ว่า นักศึกษาสามารถบูรณาการความรู้ ศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเรียนในภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงได้ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร การประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา จึงควรประเมินให้ครอบคลุมทักษะทั้ง 6 ด้านตามกรอบ TQF เพื่อให้มั่นใจว่านักศึกษามีสมรรถนะพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลได้อย่างมั่นใจและมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูคลินิกประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา 4 ด้านในระดับปานกลาง อาจารย์เจ้าของวิชาควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้นักศึกษาได้ทบทวนความรู้ใช้การคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา และฝึกปฏิบัติการพยาบาล ในสถานการณ์จำลองที่หลากหลาย ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานในคลินิกให้มากขึ้น และฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้ครบถ้วน ตามกิจกรรมที่กำหนดในทุกรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาล

2. ควรจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทุกชั้นปีและประเมินเป็นระยะๆ โดยให้ผลการประเมินสะท้อนกลับกับนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาได้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองเป็นระยะ ๆ ซึ่งน่าจะทำให้ผลการประเมินของนักศึกษาและครู คลินิกใกล้เคียงและสอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ในรายวิชา เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน การสอนในแต่ละรายวิชา

2. ควรศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่จะนำไป ปรับปรุงการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

References

1. Netimete S, Duangsamran D. Factors influencing academic achievement in maternal-child nursing and midwifery 1 of nursing students, Faculty of Nursing, Private University. Udonthani Hospital Medical Journal 2021;29(3):204-20. (in Thai)
2. Committee on Higher Education Standards. Announcement of the commission on higher education standards 2022. Bangkok: Office of the Higher Education Standards Commission,

Ministry of Education; 2022. (in Thai)

3. Phimchaisai P, Wongchantorn N. The factors influencing achievement of practicum in nursing care for mother, infant, and midwifery 1 of nursing students at a Private University in Nakhon Pathom Province. Journal of The Royal Thai Army Nurses 2018;19(1):154-63. (in Thai)
4. Nursing Council. Bachelor of nursing program: Nursing council model program 2021. Nonthaburi: Nursing Council; 2021. (in Thai)
5. Surjadi M, Stringari-Murray S, Saxe JM. Entrustable professional activities in nurse practitioner education. J Nurse Pract 2019;15(5):97-102.
6. Franklin N, Melville P. Competency assessment tools: An exploration of the pedagogical issues facing competency assessment for nurses in the clinical environment. Collegian 2015; 22(1):25-31.
7. El-Haddad C, Damodaran A, McNeil HP, Hu W. The ABCs of entrustable professional activities: an overview of entrustable professional activities' in medical education. Int Medical J 2016; 46(9):1006-10.
8. Al-Moteri M. Entrustable professional activities in nursing: A concept analysis. Int J Nurs Sci 2020;7(3):277-84.
9. Nursing Council. Regulations of the nursing council on approval of professional nursing and midwifery education programs 2020. Nonthaburi: Nursing Council; 2020. (in Thai)
10. Bureau of Higher Education Standards and Evaluation. Standard criteria for higher education curriculum 2015 and related standards higher education level. Bangkok: Office of the Higher

- Education Standards Commission, Ministry of Education; 2017. (in Thai)
11. Bloom BS. Handbook on formative and summative evaluation of student learning. New York: McGraw-Hill; 1971.
 12. Singhatadgid W, Sombatkaew N. Evaluations of teaching-learning strategies in the practicum of the fundamental of nursing course, The Thai Red Cross College of Nursing. Thai Red Cross Nursing Journal 2019;12(1):177-93. (in Thai)
 13. Kamdaeng P. Supervision in clinical practice regarding expectations of nursing students. Journal of Nurses Association of Thailand Northern Region 2021;27(1):17-28. (in Thai)
 14. Intaranongpai S, Kotchakot J. The learning outcome under the qualification framework for higher education (TOF) in community nursing practicum subject, bachelor of nursing science. Journal of The Police Nurses 2017;9(2):104-14. (in Thai)
 15. Benner P. From novice to expert: excellence and power in clinical nursing practice. California: Addison-Wesley; 1984.
 16. Kooariyakul A. Clinical learning assessment of nursing students. Journal of Boromarajonani College Nursing Bangkok 2017;33(2):179-87. (in Thai)
 17. Kamdaeng P, Jaijoy K. The expectation and actuality of learning outcome in SN. 282 fundamentals of nursing practicum among second year nursing students, McCormick Faculty of Nursing, Payap University. JNATNO 2019; 25(1):36-48. (in Thai)
 18. Chaiboonruang T, Yimyam S. International nursing programme students' pregnancy care efficacy. Thai Journal of Nursing Council 2013; 28(3):55-67. (in Thai)